

UIT DE HISTORIE VAN KOEDIJK

door J.P. Geus

XXX - De Witte Valk en het Vergulde Paard

Waar nu de herberg "Het Vergulde Paard" staat bevond zich in het verre verleden de herberg "De Witte Valk".

De oudste vermelding is van 30 mei 1596 als Jan Cornelis alias Jan van Schagen, waard in de Witte Valk, een schuld van ruim f 300, - heeft aan cle erfgenamen van Lucas Cliristiaans, brouwer van De Dobbele Swaerden te Delft, wegens geleverde goede Delftse bieren. Hij stelt dan tot hypotheek zijn huis daar De Witte Valk uithangt, belend de Kerkelaan ten Noorden.

Dat het er in die jaren nog al eens heftig toeging blijkt uit een plakkaat van 12 maart 1597. Het is bedoeld om te komen tot vermindering van het menigvuldige vechten en de zware ongelukken die daaruit ontstaan in Koedijk, St. Pancras en enkele andere nabijgelegen dorpen. Alle herbergbezoekers moesten toen bij binnenkomst hun messen of andere wapens aan de waard afgeven. De Witte Valk is in de loop der jaren meerdere malen in andere handen overgegaan. In 1638 is Jacob Cornelisz Geus waard in de Witte Valk. Hij heeft dan een schuld van £ 200,- aan de weduwe van de brouwer Boom te Alkmaar en haar biersteker te Koedijk, wegens gehaalde bieren. Hij mag dat bedrag schuldig blijven zolang hij bier van hun betreft, onder verbod om ook bier van anderen te betrekken. De herbergiers waren toen dus ook al afhankelijk van de brouwerijen.

Bij een overdracht in 1725 is er sprake van een huis en erf bij de Kerkelaan, zijnde een herberg daar De Witte Valk uit heeft gehangen. Vemoedelijk was het pand toen in verval want in het verpondingskohier van 1730 staat het omschreven als "afgebroken". In 1732 is de herberg blijkbaar weer herbouwd. Bij volgende overdrachten in 1741 en 1764 is er sprake van een herberg van ouds genaamd "De Valk". In 1798 gaat de herberg op de hoek van de Kerkelaan weer in andere handen over, doch dan wordt in de akte geen naam genoemd.

Op 3 januari 1802 is er sprake van de herberg "Het Vergulde Paard". Waardoor en waarom de herberg toen een andere naam heeft gekregen is niet met zekerheid bekend. Aannemelijk is dat die naamsverandering in de Franse tijd heeft plaats gevonden. Het uithangbord met De Witte Valk had wellicht veel gelijkenis met een wapen. Toen in 1795 de Fransen ons land binnen getrokken waren en de peiode van Vrijheid, Gelijkheid en Broederschap begonnen was, moesten, op bevel van de Provisionele Representanten van het Volk van Holland, alle wapens uit de kerken en van voor de huizen worden weggenomen. Mogelijk is toen De Valk ook bij de herberg verdwenen. In die zelfde tijd werd er te Koedijk een paardemarkt gehouden. Door de veranderde omstandigheden konden nu ook op het platteland markten gehouden worden. Het dorp kocht in 1795 twee en twintig palen voor gebruik bij paarde- en koemarkten. Volgens latere berichten werd er slechts eernaal een paardemarkt gehouden.

Die markt zal wel in het centrum, in of nabij de Kerkelaan gehouden zijn. Dit kan de aanleiding geweest zijn om de herberg de naam van "Het Vergulde Paard" te geven.

Nadat "De Witte Valk" vemoedelijk meer dan twee eeuwen had bestaan werd de naam gewijzigd in "Het Vergulde Paard" dat nu al weer bijna twee eeuwen als dorpsherberg dienst doet.